Rudyard Kipling

Den hvide sæl * Kvikvern

To fortællinger fra Arktis

Bibliotek 1800

Rudyard Kipling

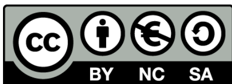
Den hvide sæl Kvikvern

To fortællinger fra Arktis

eBibliotek 1800

2025

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Den hvide sæl

Alle disse ting hændte for flere år siden på et sted, kaldet Novastoshnah eller Nordøstnæs, på øen St. Paul langt ude i Beringshavet. Limmershin, gærdesmutten, fortalte mig historien, da vinden blæste den ud over havet ned på en damper, som sejlede til Japan, og jeg tog den ned i min kahyt og varmede og madede den i et par dage, indtil den var i stand til at flyve tilbage til St. Paul. Limmershin er en underlig lille fugl, men den forstår at sige sandheden.

Ingen kommer til Novastoshnah, undtagen han har forretninger der, og de eneste, som har det, er sælerne. De kommer i sommermånederne i hundredevis og hundredetusindvis op af det kolde, grå hav. For Novastoshnah-stranden er det bedste og behageligste sted for sæler i hele verden. Sea Catch (Søfanger) vidste det, og hvert forår svømmede han, hvor han så befandt sig, svømmede som en torpedobåd, i lige linje til Novastoshnah og sloges i en hel måned med sine kammerater om et godt leje på klipperne, så nær ved havet som muligt. Han var 15 år gammel, stor og grå, med en blød pels, næsten en manke på nakken og lange djævelske hugtænder. Når han rejste sig på sine forluffer, så var han over fire fod høj, og havde nogen været dristig nok til at veje ham, så havde han vejet en syv hundrede pund. Han var arret over det hele, det var mærkerne efter vilde slagsmål, men han var altid rede til at begynde på et nyt. Han lagde hovedet på siden, som om han var bange for at se sin fjende ind i ansigtet. Så skød han hovedet ud med lynets hurtighed, og, når de store

tænder var sunket dybt i den anden sæls nakke, så kunne denne se at slippe bort, når han kunne – Men Catch hjalp ham ikke. Dog, Catch jagede aldrig en besejret sæl, for det var imod strandbreddens regler. Han ville kun have plads ved søen for sine småbørn, men da der var 40-50.000 andre sæler, som alle søgte efter det samme hvert forår, så var der en hvæsen og prusten, en tuden og skrålen på strandbredden, som var øredøvende. Fra den lille høj, Hutchinson's Hill, kunne man overskue en kvadratmil, som var dækket med kæmpende sæler, og brændingen var sort af sælhoveder, der ilede mod land for at yde deres bidrag til kampen. De sloges i brændingen, de kæmpede i sandet og på de glatslidte basaltklipper, hvor ungerne lå, for de var akkurat lige så dumme og halsstarrige som menneskene. Deres koner kom aldrig til øen før sent i maj eller tidligt i juni, for de holdt ikke af at blive slidt i stykker. Og de unge, to, tre og fire år gamle sæler, som ikke var begyndt at føre husholdning, spadserede ind i landet omtrent en kvartmil gennem de kæmpende og legede på klitterne i legionvis og tilintetgjorde alt det grønne, som voksede der. De kaldtes for *holluschickie* – de ugifte – og der var måske to til tre hundrede tusind af dem i Novastoshnah alene.

Catch havde lige endt sit fem og fyrretyvende slagsmål et forår, da Matkah, hans bløde, glinsende, blåøjede kone, kom op af havet, og han tog hende ved nakkebenet og dunkede hende ned på den erobrede grund og sagde barsk: "Kommer for sent som altid. Hvor har du dog været?"

Catch plejede ikke at æde det bitterste i de fire måneder, han dvælede på stranden, og derfor var han som oftest i ondt lune. Matkah kendte ham for godt til at svare. Hun så sig om og

kurrede: "Hvor betænksomt af dig. Du har taget den gamle kede igen."

"Det tror jeg!" sagde Catch, "se på mig."

Han var såret og blødte på tyve steder; det ene øje hang næsten ud af hovedet, og hans sider var flænget.

"Oh, I mænd, I mænd," sagde Matkah, og viftede sig med en bagluffe, "hvorfor kan I dog ikke være fornuftige og tage jeres reder i besiddelse på en fredelig måde. Du ser ud, som om du havde været i slagsmål med en haj, du kære du."

"Jeg har ikke bestilt andet end at slås siden midt i maj. Der er en skammelig trængsel på stranden i denne sæson. Jeg har mødt i det mindste et hundrede sæler fra Lukannon, der ville slå sig ned her. Hvorfor kan folk ikke blive, hvor de hører til? Hvad skal de føjte omkring for?"

"Jeg har ofte tænkt, at vi ville have det meget bedre, hvis vi halede i land på Odderø i stedet for i denne trængsel," sagde Matkah.

"Bah! Det er kun de unge sæler, som tage til Odderø. Hvis vi tog derhen, så ville de sige, vi var bange af os. Vi må forstå at sætte os i respekt, min kære."

Catch dukkede hovedet med selvfølelse ned mellem sine fede skuldre og lod, som han ville sove i nogle få minutter, men hele tiden holdt han i virkeligheden skarpt udkig efter mulige kævlerier og slagsmål. Nu da alle sælerne og deres koner var i land, kunne man høre deres glam milevidt ud over havet gennem den stærkeste storm. Der var allermindst en million sæler på stranden – gamle sæler, mødre, småbørn og ynglinge, som kivedes og klamredes, som glammede og kravlede og legede sammen, som kravlede ned i vandet og kom op af det,

flokke- og skokkevis, som lå på hver fodsbred jord, så langt man kunne øjne, og leverede hinanden skærmydsler i tågen i hele brigader. Det er næsten altid tåget i Novastoshnah, undtagen, når solen titter frem og for en stakket stund svøber alt ind i perleglans og regnbuefarver.

Kotick, Matkahs dreng, blev født i denne hurlumhej, han var bare hoved og skuldre med vandblå, blege øjne, som småsæler plejer, men der var noget ved hans skind, som fik hans moder til at betragte ham nøje.

"Catch," sagde hun til sidst, "vor dreng, han bliver hvid!"

"Ved tomme muslingeskaller og tørret søtang," fnyste Catch, "der har aldrig i verden eksisteret noget sådant som en hvid sæl. Hillemænd. Sikke noget sludder."

"Jeg kan ikke gøre for det," sagde Matkah, "men denne her bliver det." Og hun sang den kurrende sælsang, som alle modersæler synger for deres børn, så sagte og blødt:

For sværdfisk og for vind og vejr – tag dig agt.
O! Sælhundebarn, du kan sove trygt – for jeg står på vagt.

Naturligvis forstod den lille fyr ikke ordene i førstningen. Han plaskede og kravlede omkring ved sin moders side og lærte at trave af vejen, når hans fader sloges med en anden sæl, og de to rullede og gled og brølede på de glatte klipper. Matkah hentede mad og gik til søs for at kunne made drengen en gang i løbet af to dage. Han åd da, så meget han kunne, og trivedes godt. Det første, han nu foretog sig, var at kravle ind på land, hvor han mødte ti tusinder af børn i sin alder. De legede som hvalpe, sov i sandet og legede så atter sammen. De gamle på deres rugepladser tog ingen notits af dem, holluschickierne holdt sig til deres egne steder, og børnene havde det så dejligt.

Når Matkah kom hjem fra sit fiskeri ude på dybderne, plejede hun at gå lige hen til legepladsen og kalde som et får kalder på sit lam og vente, til hun hørte Kotick svare. Så satte hun afsted, hen til ham, lige ud, i ret linje, mens han slog om sig med sine forluffer og væltede de sølle unger omkuld til venstre og til højre. Der var altid flere hundrede mødre på jagt efter deres børn, så der manglede ikke liv i børnekredsen. Men det var, som Matkah sagde til Kotick, "Når du bare ikke ligger i mudret vand og får skab, eller får hårdt sand ind i sår eller skrammer, og når du bare aldrig svømmer i stærk søgang, så hytter du dit skind." Småsæler kan lige så lidt svømme som småbørn, men de er ikke veltilpas, før de har lært det. Den første gang, Kotick gik i vandet, førte en bølge ham for langt ud, og hans store hoved sank, og hans bagluffer vendte op. Og hvis den næste bølge ikke havde kastet ham mod stranden, så var han druknet. Var det ikke det, hans moder sagde? Siden lærte han at ligge i en vandpyt, sådan at højvandet ikke kunne mere end lige skvulpe over ham og løfte ham, mens han plaskede. Han holdt altid skarpt øje med de farlige bølger, de store. Han var to uger om at lære at bruge sine luffer, og i al den tid sprællede han ud og ind i vandet og lo og gryntede og kravlede op på stranden og tog sig en lur i sandet og krøb ned i vandet igen, indtil han til sidst var på det rene med, at det var hans rette element. Så kan De tænke Dem det lystige liv, han og hans kammerater førte. De dukkede under de svære bølger og red på bølgetoppene og landede med en syndig støj og spektakel, når den vældige bølge sprøjtede langt op på stranden. Og han stod op på sin hale og kradsede sig i hovedet, som de gamle gjorde. Og han spillede rollen som konge for en dag på glatte, tangbevoksede klipper, som lige

ragede op over vandet. Engang imellem så han noget, der lignede en stor hajfinne drive langs med kysten tæt op til land, og han vidste, det var spækhuggeren, som æder unge sæler, når han kan få fat i dem. Da fløj Kotick som en pil til lands, og finnen flyttede sig langsomt videre med den aller uskyldigste mine af verden.

Sent i oktober begyndte sælhundene familievis og flokkevis at forlade St. Paul og drog ud i havet, og de sloges ikke mere om rugesteder, og holluschickierne legede hvor det behagede dem.

"Næste år," sagde Matkah til Kotick, "vil du være en holluschickie, men i år må du lære at fange fisk." De satte afsted sammen over det stille hav, og Matkah viste Kotick, hvorledes han skulle bære sig ad med al sove på ryggen med lufferne trukket tæt op til sig og sin lille næse lige op af vandskorpen. Ingen vugge er så blød som det stille havs langagtige, vuggende bølger. Da Kotick følte over hele sit skind en stikken og prikken, sagde Matkah, det var vanddåben, og at den svien og prikken tydede på uvejr, så han måtte svømme stærkt for at slippe fra det. "Det vil ikke vare længe, før du ved, hvorhen du skal svømme, men lad os for øjeblikket følge i marsvinets kølvand. Det sidder inde med visdom."

En stime af marsvin dukkede sig i vandet og fo'r afsted, og lille Kotick svømmede efter dem så hurtigt, som han kunne. "Hvorfra ved I, hvor vi skal hen?" stønnede han. Stimens fører rullede med sit hvide øje og dukkede under. "Det prikker i min hale, unge mand," sagde han, "det betyder, at jeg har en storm i ryggen. Følg med. Du skal vide, at når din hale værker, og du er syd for det "stående vand" – han mente ækvator – så er der

mudder i farvandet foran dig, og du må styre mod nord. Følg med. Vandet er ikke sundt her."

Dette var en af de nye lærdomme, han indsugede, og han lærte stadig videre. Matkah lærte ham at følge torsken og helleflynderen mellem havbundens rev og at vriste småfisk ud af deres huller i tangen, at skyde langs med vragene på hundrede favnes dybde, og fare som en afskudt geværkugle ind af det ene og ud af det andet hul på skibssiden efter fiskenes manér, at danse på bølgetoppene, når himlen stod i flammer af lyn. Og at slå høfligt ud med luffen til den stumphalede albatros og høgen, når de kom sejlende med vinden, at springe tre eller fire fod højt op af vandet som et marsvin, med sine luffer tæt ind til sig og krummet hals, at lade flyvefiskene i fred, for de var lutter skind og ben, at rive skulderstykket ud af en torsk, der passerede i fuld fart på ti favnes dybde og aldrig at standse for at glo på en båd eller et skib, i særdeleshed ikke en robåd. Efter seks måneders forløb vidste Kotick omtrent alt, hvad der kunne vides angående fiskeri på store dybder, og i al den tid satte han aldrig en luffe på tørt land.

Men allerbedst som han lå og sov i det varme vand ved øen Juan Fernandez, mærkede han til en underlig mathed over hele legemet, akkurat som menneskene gør om foråret, og han huskede de gode, trygge strande ved Novastoshnah, syv tusind mil borte, legene med sine ungdomskammerater og lugten af søtangen, sælhundebrølet og sælhundekampen. I samme minut satte han kursen mod nord og svømmede tappert, og på vejen mødte han masser af kammerater, der svømmede samme vej, og de sagde: "Hilsen, Kotick! I år er vi alle sammen holluschickie, så nu kan vi danse ilddansen på bølgerne ved

Lukannon og lege på det unge græs. Men hvor har du dog fået det skind fra?"

Koticks skind var blevet næsten snehvidt, og skønt han var stolt af det, sagde han blot: "Svøm nu bare til; jeg længes svært efter at hvile mine ben på tørt land". Og de landede på bredden, hvor de var født, og hørte de gamle sæler, deres fædre, kæmpe deres kampe inde i den rullende tåge.

Den aften dansede Kotick ilddansen med de årsgamle sæler. Havet lyser som ild, i sommernætter, hele vejen fra Novastoshnah til Lukannon, og hver sælhund drager en skinnende fure efter sig og en flammetunge, når han springer i vejret, og bølgerne brydes i store fosforskinnende linjer og hvirvler. Så spadserede de op til legepladsen og væltede sig af hjertens lyst i den unge, vilde hvede og fortalte om deres heltegerninger på søtogterne. De talte om det stille hav, som drenge taler om en skov, de har været inde at plukke nødder i. Havde der nu været nogen, som forstod dem, så ville han have kunnet lave et mageløst kort over dette hav. Da kom de tre og fire år gamle holluschickier med kåde spring ned fra Hutchinson's Hill, råbende: "Af vejen, rollinger! Havet er dybt, og I kender endnu ikke alt, hvad der er i det. Vent, til I har været rundt Kap Horn. Ohøj, du årsgamle, hvor har du fået den dér hvide klædning, som du har på?"

"Jeg fik den ikke," sagde Kotick, "den voksede af sig selv," og lige da han ville til at vælte den næsvise over ende, kom to sorthårede mænd med flade, røde ansigter frem bag en klit, og' Kotick, som aldrig havde set mennesker, hostede og spyttede og dukkede hovedet. Holluschickierne vraltede nogle meter bort og stirrede dumt hen for sig. De to mænd var selve Kerick

Booterin, den ypperste blandt øens sælhundefangere, og Patalamon, hans søn. De kom fra den lille landsby knapt to kilometer fra sælhundenes yndlingsplads, og de var i færd med at aftale, hvilke sæler de skulle drive op i slagteboderne – som får i en fårefold – for senere at bruge deres skind til pelsværk og deslige.

"Hiho," sagde Patalamon, "der er en hvid sælhund, se!"

Kerick Booterin blev næsten hvid af skræk, sort som han var af olie og røg, for han var en aleut, og aleuterne er ikke just renlige folk. Så begyndte han at bede en bøn. "Rør ikke ved den, Patalamon. Der har aldrig været en hvid sælhund siden – siden jeg blev født. Måske er det gamle Zaharrofs ånd. Han druknede i fjor i den store storm fra nordvest."

"Jeg skal ikke komme den nær," sagde. Patalamon, "det er en ulykkesfugl. Tror du virkelig, at det er gamle Zaharrof, som spøger? Jeg skylder ham penge for nogle mågeæg."

"Se ikke på den," sagde Kerick, "gå i spidsen for den flok af fire års gamle. Mine folk burde kunne flå to hundrede om dagen, men det er begyndelsen af sæsonen, og de er uvante til arbejdet. Et hundrede vil forslå. Hurtigt afsted."

Patalamon raslede med to sælhundeskulderblade foran en hjord af holluschickie, og de stod stille, pustende og prustende. Så nærmede han sig, og sælerne begyndte at røre på sig, og Kerick gik foran dem ind i land, og de prøvede aldrig på at komme tilbage til deres kammerater. Hundreder og hundredetusinder af sæler så til, mens de blev drevet bort, og fortsatte deres leg. Kotick var den eneste, der gjorde spørgsmål desangående, og ingen af hans kammerater kunne fortælle ham

andet, end at menneskene hvert år i en seks ugers tid drev sælerne med sig på denne måde.

"Jeg vil med," sagde han, og hans øjne stod næsten ud af hans hoved, da han vraltede bagefter hjorden.

"Den hvide sælhund kommer efter os," råbte Patalamon, "det er første gang at en sæl er kommet alene af sig selv ind på slagtepladsen, Jøsses! Sikken en redelighed."

"Hys, se ikke tilbage," sagde Kerick, "det er Zaharrofs genfærd, jeg må tale med præsten om dette her."

Der var kun et par kilometer til slagtepladsen, men de var en time om den, for Kerick vidste, at hvis sælerne løb, så ville de blive varme, og så ville deres skind slå revner, når de blev flået. De spadserede derfor meget langsomt højere og højere op, til de kom til et hus, som ikke kunne øjnes af sælerne på stranden.

Kotick fulgte efter, pustende og undrende. Han troede, at han var ved verdens ende, skønt larmen fra sælernes liggesteder bag ved ham lød som togfløjten i en tunnel. Da satte Kerick sig ned på mosset og trak et vældigt tinbeslået ur frem og lod hjorden køle sig i tredive minutter. Kotick kunne høre tågen dryppe ned fra hans hatteskygge. Så kom ti-tolv mænd til, hver med en jernbeslået tre til fire fod lang kølle, og Kerick udpegede en eller to af flokken, som var forbidte eller for ophedede, og mændene sparkede dem til side med deres kraftige støvler af hvalrosskind. Da sagde Kerick, "Slå løs," og de slog løs på sælhundenes hoveder, så hurtigt som de formåede. Efter ti minutter kendte Kotick ikke mere sine små venner, for deres skind var flået af lige fra næsen og til baglufferne. Deres afrevne huder lå på jorden i en dynge. Dette var nok for Kotick. Han vendte om og galoperede – en sæl kan løbe meget hurtigt for en

kort tid – tilbage til havet, og hans lille, nyvoksede moustache rejste sig, stiv af rædsel. Idet han skjulte sit hoved med lufferne, kastede han sig ud i det kølige vand og rokkede der frem og tilbage, gispende og fuld af angst. De store søløver sad der, halvt i og halvt ude af brændingen. "Hvad er der på færde?" sagde en af dem med barsk stemme, for de plejer at holde sig for sig selv.

"Soochnie! Ochen soochnie! (Jeg er ensom, meget ensom!)" sagde Kotick. "De myrder alle holluschickie på alle kysterne!"

Søløven vendte hovedet ind ad land til.

"Vrøvl," sagde han, "dine venner støjer lige så stærkt, som de plejer. Du må have set gamle Kerick i færd med at slagte en hjord. Det har han bedrevet i tredive år."

"Det er rædselsfuldt," sagde Kotick, idet han trådte vande, fordi en bølge skyllede over han og tog stødet af ved et svømmetag med sine luffer, så han lige slap for en skarp klippekant.

"Det var godt taget af, for en årsgammel unge at være," sagde søløven; "det er nok frygteligt set fra dit synspunkt, men hvis I sæler bliver ved at komme her år efter år, så kommer menneskene naturligvis efter jer, og med mindre du kan finde en ø, hvor ingen mennesker kommer, så vil I altid blive slagtet."

"Findes der da sådan en ø?" spurgte Kotick ivrigt.

"Jeg har troligt fulgt helleflynderen i tyve år, og endnu har jeg ikke opdaget den. Men hør du, det lader jo til, at du har lidt respekt for den, der står over dig, tag og gå til Hvalrosø og tal med Søulk. Det var muligt, at han vidste noget. Far ikke sådan afsted. Der er seks mil at svømme, og hvis jeg var i dit sted, så ville jeg hale i land og tage mig en lille blund først, du rolling."

Kotick tænkte, det var et godt råd og svømmede til sælhundestranden, halede i land og sov en halv times tid, med krampagtige trækninger over hele legemet, som sæler plejer. Så stævnede han lige frem, til Hvalrosø, en lille lav klippeø, nordost for Novastoshnah, oversået med mågereder på klippeafsatser, hvor hvalrosserne havde det hele så rart for sig selv.

Han landede tæt ved gamle Søulk, det nordlige Stillehavs svære, hæslige, plusfede, finnede hvalros, med det hængende spæk og de lange hugtænder; det er det mest ondskabsfulde bæst, undtagen når den sover, som den gjorde, da Kotick landede, med sine bagluffer halvt ude af og halvt inde i brændingen.

"Vågn op," gøede Kotick, for mågerne skreg i vilden sky.

"Ha! Ho! Hm! Hvad er det?" sagde Søulk, og huggede tænderne i sin kammerat, den næste hvalros, og vækkede ham, og den næste huggede den næste og så videre til de alle var vågne, og de stirrede allesammen i alle retninger undtagen den rigtige.

"Hi, hi! Det er mig," sagde Kotick, mens han dukkede op og ned i brændingen, hvor han tog sig ud som en lille hvid snegl.

"Gid jeg må blive flået!" sagde Søulk, og de så alle hen på Kotick, som man kunne tænke sig, at en klub, fuld af søvnige, gamle gentlemen ville rette blikket mod en dreng.

Kotick brød sig ikke om at høre mere om at flå skind, efter hvad han havde set. Han råbte derfor til dem: "Er det noget sted for sæler at tage til, hvor menneskene aldrig kommer?"

"Gå og find det," sagde Søulk, idet han lukkede øjnene igen. "Væk med dig. Vi har travlt."

Kotick sprang op i luften som et marsvin og råbte så højt han kunne: "Muslingespiser! Muslingeæder!" Han vidste, at Søulk aldrig i sit liv havde fanget en fisk, men altid rodede efter muslinger og søtang, skønt han lod, søm han var en allerhelvedes karl. Naturligvis istemmede borgmestermågerne og de tretåede måger og søpapegøjerne det hånende råb af hjertens lyst. De holder godt øje med, når de ser deres snit til at være uforskammede, og i næsten fem minutter kunne man ikke høre et kanonskud, om det var blevet affyret på selv Hvalrosø. Hele befolkningen hylede og skreg om kap: "Muslingeæder, olding", mens Søulk væltede sig frem og tilbage og gryntede og hostede nervøst.

"Nu siger du det da?" sagde Kotick, helt åndeløs.

"Gå og spørg Søko," sagde Søulk, "hvis han endnu er i live, så vil han kunne sige dig det."

"Hvor skal jeg dog kende ham, når jeg møder ham?" sagde Kotick.

"Han er det eneste i havet, som er hæsligere end Søulk," skreg en borgmestermåge og fløj tæt under Søulks næse, "hæsligere og ondskabsfuldere."

Kotick lod mågerne skrige sig hæse og tog til Novastoshnah. Da han kom der, opdagede han, at ingen sympatiserede med ham i hans lille forsøg på at finde et mindre livsfarligt sted for sæler. De fortalte ham, at menneskene havde altid jaget holluschickier, det hørte til dagens orden, og hvis han ikke holdt af at se uhumskheder, skulle han have holdt sig borte fra slagteboderne. Men ingen af de andre sæler havde set slagteriet, deri lå hans og hans venners forskellige synsmåde. Desuden var jo Kotick en hvid sæl.

Da gamle Catch havde hørt sin søns eventyr, sagde han: "Det du har at gøre, er at vokse op og blive en stor sæl som din fader, og holde en rede på strandbredden. Så skal de nok lade dig være i fred. Om fem år må du kunne slå fra dig og stå på egne hen." Selv den blide, bløde Matkah sagde: "Du kan aldrig standse slagteriet. Gå og leg i vandet, Kotick." Og Kotick gik sin vej og dansede ilddansen med sit lille hjerte meget tungt.

Om efteråret forlod han kysten, så snart han kunne, og han tog afsted alene, for han havde planer i sit kuglerunde hoved. Han ville opsøge Søko, hvis der var sådan en person i havet, og han ville finde en fredelig ø med gode, sikre kyster for sæler at bo på, hvor menneskene ikke kunne komme til dem. Han søgte og søgte gennem det stille hav fra nord til syd, og svømmede endog tre hundrede engelske mil i døgnet. Han oplevede flere eventyr, end man kan skrive i en bog, og slap med nød og næppe fra brugden, den største af alle hajer, og fra den plettede haj og fra hajen med hammerhovedet. Og han mødte alle de svigefulde lediggængere, som driver op og ned i havet, og de store høflige fisk og de rødplettede kammuslinger, som ligger fortøjet på samme sted i hundreder af år og er meget stolte af det, men aldrig mødte han Søko og aldrig fandt han en ø, han syntes om. Hvis strandbredden var god og fast med en skråning bag ved for sæler at lege på, var røgen fra en hvalfanger, der kogte spæk, altid synlig i horisonten og Kotick kendte godt, hvad det betød. Andre steder så han, at sæler havde søgt derhen og var blevet udryddet, og han vidste, at hvor menneskene engang var kommet, kunne de komme igen.

Han kom i tale med en stumphalet albatros, som sagde ham, at på Kerguelen ø var der idel fred og ro. Og da Kotick tog

derhen, blev han næsten slået i smadder mod nogle farlige, sorte klipper i en voldsom snestorm med torden og lynild. Dog kunne han, mens han svømmede mod vinden, se, at der engang havde været sælhundeplads også der. Det samme var tilfældet med alle de andre øer, han besøgte. Limmershin gav mig en lang liste over dem; han sagde, at Kotick havde brugt fem år til opdagelsesrejser, med fire måneders hvile hvert år i Novastoshnah. Holluschickierne plejede at gøre grin med ham og hans fantastiske øer. Han tog til Galapagos, et knastørt sted under ækvator, hvor han næsten blev stegt af varme, og mange, mange andre øer. Men over alt sagde havets beboere ham det samme. Sæler havde engang opholdt sig på disse øer, men menneskene havde udryddet dem. Selv da han svømmede tusinder af mil udenfor det stille hav til Cope Corientes fandt han nogle hundreder skurvede sæler på en klippe, og de fortalte, at menneskene kom også der. Dette slog næsten hans sidste håb ihjel, og han stævnede rundt Kap Horn hjem igen, og på hjemvejen lagde han til på en ø, med grønne træer, hvor han fandt en ældgammel sæl, som lå for døden, og Kotick fangede fisk til den og fortalte, at han hverken havde fundet noget blivende sted for sine venner eller Søko. "Nu går jeg tilbage til Novastoshnah og hvis jeg bliver drevet til slagteboden sammen med holluschickierne, så er det mig ligegyldigt." Den gamle sælhund sagde: "Prøv engang endnu. Jeg er den sidste af den uddøde sælhunderede i Masafuera, og i de dage, da menneskene dræbte os i hundredtusindvis, fortaltes det rundt på kysterne, at en skønne dag ville en hvid sæl komme fra nord og føre sælfolket til et roligt sted. Jeg er gammel og vil ikke opleve den dag, men andre vil. Prøv engang endnu." Kotick

drejede sit dejlige overskæg og sagde: "Jeg er den eneste hvide sæl, som nogensinde er født på stranden, og jeg er den eneste af alle sorte og hvide sæler, som nogensinde har tænkt på at opsøge nye, ukendte øer."

Dette livede ham en hel del op, og da han kom tilbage til Novastoshnah om sommeren, bad Matkah, hans moder, ham om at gifte sig og sætte bo, for han var ikke mere en holluschickie, men en fuldvokset catch, med en hvid, krøllet manke på skuldrene, lige så svær og stor og modig som sin fader. "Giv mig et år til," sagde han, "husk moder, det er altid den syvende bølge, som når længst op på stranden."

Mærkeligt nok var der en anden sæl, som tænkte, at hun ikke ville gifte sig før næste år, og Kotick dansede ilddansen med hende langs med hele Lukannon kysten, natten før han rejste ud på sin sidste opdagelsesrejse.

Denne gang stævnede han mod vest, for han var kommet på sporet af en stor stime af helleflyndere, og han behøvede mindst hundrede pund fisk om dagen for at holde sig godt ved huld. Han fulgte dem, indtil han var led og ked af det og trak lufferne op og lagde sig til at sove på grundene ved Kobberø, blandt revene. Han kendte kysten til fuldkommenhed og ved midnatstid, da han følte et let stød på et tangleje, tænkte han: "Hm, stærk fralandsstrømning i nat." Han vendte sig under vandet, åbnede øjnene langsomt og strakte sig. Så sprang han op som en kat, for han så nogle vældige uhyrer snuse omkring i det grunde vand og græsse i den svære, hængende tang.

"Ved Magellans stormægtige kam!" sagde han i skægget, "hvem i det dybeste hav er disse folk?"

De lignede ingen hvalrosser, søløver, sæler, bjørne, hvaler, hajer eller fisk, som Kotick nogensinde før havde set. De var fra tyve til tredive fod lange og havde ingen bagluffer, men en skovlformet hale, der så ud som vådt læder.

Deres hoveder var det mest dosmeragtige og dumme, man kunne se for sig og de balancerede på spidsen af deres haler i dybt vand, når de ikke græssede. Så bukkede de højtideligt for hinanden og slog ud med deres forluffer, som et menneske slår ud med armen til hilsen.

"Ahem," sagde Kotick, "god fangst, I herrer?" Disse uhyrer svarede ved at bukke og slå ud med lufferne. Da de begyndte at tygge igen, så han, at deres øverste læbe var spaltet, og den spalte kunne de gøre en fod vid og så lukke den med en hel skæppe af søtang imellem spalterne. De stuvede tangen ind i munden og drøvtyggede den på en højtidelig måde.

"Det var en kluntet måde at spise på," sagde Kotick, de bukkede igen og Kotick begyndte at blive gal i hovedet. "Nok med det," sagde han, "selv om I måske har et led flere end andre i jeres forluffer, så behøver I ikke at vise det frem på den måde. Jeg indrømmer, at I bukker nydeligt, men jeg ville gerne høre, hvad I hedder." De splittede læber bevægede sig, det rykkede i dem, de glasgrønne øjne stirrede, men de talte ikke.

"Nå," sagde Kotick, "I er de eneste jeg nogensinde har mødt, som er hæsligere end Søulk og mindre dannede." Da faldt det ham lige med et ind, hvad borgmestermågerne havde skreget til ham, da han var en årgammel unge på Hvalrosø, og han tumlede baglæns på hovedet i vandet, for nu vidste han, at han havde fundet Søko, endelig! Søkøerne slubrede og græssede og tyggede på tangen og Kotick spurgte dem i ethvert af de sprog,

som han havde lært at kende på sine rejser, og fiskene taler næsten lige så mange sprog som menneskene gør. Men uhyrerne svarede ikke, for de kunne ikke tale. Søkoen har kun seks ben i sin hals, skønt den burde have syv, og folk under vandet siger, at derfor kan den ikke engang tale med sine kammerater; men, som De ved, har den et ekstra led i sin forluffe og ved at bevæge den op og ned, rundt og til siden har den lavet sig en slags kluntet telegrafsystem.

Ved daggry havde hårene i Koticks manke rejst sig, og han var lynende splintrende gal i skrutten. Da begyndte søkøerne at svømme mod nord meget langsomt og standsede engang imellem for at holde rådslagninger med komiske buk. Kotick fulgte efter. Han tænkte nemlig: "Sådan nogle ærkeidioter som disse her ville være blevet udryddet for længe siden, hvis de ikke havde fundet et sikkert tilflugtssted. Og hvad der er godt for dem, er godt for os. Bare de nu ville skynde sig lidt."

Det var en trættende rejse for Kotick. Søkøerne, en tyve stykker, svømmede aldrig mere end 8-10 mil om dagen og lå stille om natten for at æde og holdt sig tæt ind til kysten, og Kotick svømmede rundt om dem, over dem og under dem, men han fik ikke fart i dem. Da de var langt nordpå, holdt de rådslagning med buk hver anden time, og Kotick næsten bed sit overskæg af i utålmodighed, indtil han så, at de fulgte en varm strøm. Det indgød ham respekt. En nat sænkede de sig dybt, sank som sten i det varme vand og begyndte første gang, siden han lærte dem at kende, at svømme stærkt. Kotick satte efter dem, forbavset over den fart de skød. Han havde turdet bande på, at den kunne de ikke præstere. De stævnede mod et forbjerg ved kysten, som gik langt ud under vandet og svømmede ind i

et mørkt hul ved foden af det, på tyve favnes dybde. Det var en slem tur, og Kotick var hårdt betrængt for vejret, før han slap ud af den lange mørke tunnel, de førte ham igennem.

"Ved min pels!" sagde han, da han gispende og åndeløs så dagens lys igen, "det var en lang dukkert, men det var nok værd at gøre den."

Søkøerne græssede dovent langs med de skønneste strande, Kotick nogen sinde havde set. Glatte klippeflader strakte sig milevis, og de var som skabt til sælhundelejer, og bag ved dem skrånede ind i land legepladser af hårdt sand, og der var rullende brænding for sælhunde at danse i, og langt græs at vælte sig i, med sandklitter at klatre op og ned ad, og hvad der var det bedste af alt, Kotick lugtede, at aldrig havde et menneske sat sin fod der. Det første, han foretog sig, var at overbevise sig om, at der var godt med fisk, og derpå svømmede han langs med stranden og talte de herlige, lave, sandede øer, som lå der halvskjulte i den dejlige, rullende tåge. Mod nord til havs gik en revle af rev og grunde og skær, som aldrig tillod et skib at komme den strand på seks mils afstand, og mellem øerne og landet gik en dyb kanal, helt op til de lodrette klipper, og et eller andet sted under disse var tunnelens munding.

"Det er et nyt og ti gange bedre Novastoshnah," sagde Kotick, "søkoen må være klogere, end jeg troede. Menneskene kan ikke komme over klipperne, selv om der var nogen af dem her, og revlerne ville knække skibene som nøddeskaller. Hvis noget sted i verden er sikret for farer, så er det her." Han begyndte at tænke på den sæl, han havde sagt farvel til senere end til andre. Men om han end skyndte sig for at komme afsted til

Novastoshnah, undersøgte han dog dette nye land grundigt for at kunne give tilfredsstillende svar på alle spørgsmål angående det.

Så dukkede han under, indprentede sig godt tunnelens munding og skød fart mod syd. Ingen uden en søko eller en sæl kunne have drømt om tilværelsen af et sådant elysium, og da han så tilbage på klipperne, kunne selv han næppe tro på, at han havde været der.

Han var ti dage om hjemrejsen, og dog var det ingen sneglefart, han skød. Og da han landede, var den første, han mødte, den sæl, som havde ventet på ham, og hun så på udtrykket i hans øjne, at han endelig havde fundet sit hjertes ø.

Men holluschickierne og hans fader, Catch, og alle de andre sæler lo ad ham, da han fortalte dem om sin opdagelse, og en ung sæl på hans alder sagde: "Alt dette her kan være meget godt, Kotick, men du kan ikke sådan komme, ingen ved hvorfra, og uden videre befale os at tage derhen. Husk, at vi har kæmpet om vore reder, hvad du aldrig har befattet dig med. Du foretrak at føjte omkring ude i havet." Disse ord vakte latter hos de andre sæler og den unge sæl begyndte i vigtigmageri at lægge hovedet på skrå. Han havde giftet sig samme år, og han følte sig som familiefader.

"Jeg har ingen rede at kæmpe for," sagde Kotick, "jeg ønsker blot at vise jer alle et sted, hvor I er beskyttet mod farer. Hvad skal de slagsmål til?"

"Åh, hvis du ikke tør, så er jeg naturligvis færdig med dig," sagde den unge sæl med en ilde lydende hånlatter.

"Følger du med, hvis jeg sejrer?" sagde Kotick og et underligt, grønt lys skinnede ham ud af øjnene, for han kogte af raseri

over at måtte gribe til slagsmål.

"Godt og vel," sagde den unge sæl skødesløst, "hvis du sejrer, følger jeg dig." Han havde ingen tid til at skifte mening, for Kotick skød hovedet frem, og hans tænder sank i spækket på den unge sæls hals. Så rejste han sig på baglufferne, slæbte sin fjende ned over stranden, væltede ham over ende og bankede og pryglede ham. Derpå brølede Kotick til sælerne: "Jeg har gjort mit bedste i jeres tarv i de fem sidste år. Jeg har fundet for jer en ø, hvor I er beskyttet for farer, men I vil ikke tro mig, før hovederne vrides af jeres dumme halse. Jeg skal lære jer. Pas på." Limmershin fortalte mig, at aldrig i sit liv – og han ser ti tusind store sæler slås sammen hvert år – at aldrig i sit fugleliv havde han set noget af den art, der kunne sammenlignes med Koticks angreb på sælhunderederne. Han kastede sig over den vældigste bulbidersæl, han kunne finde, greb den ved nakken, snørede dens hals sammen, dunkede den og bankede den, til den gryntede om nåde, hvorpå han lagde den fra sig og tog den næste for. Jeg skal sige Dem, Kotick havde aldrig fastet i fire måneder, som de store sæler plejede hvert år, hans svømmeture ude på dybet holdt ham i god foderstand og, hvad der var det vigtigste, han havde aldrig før indladt sig i slagsmål. Hans hvide, krøllede manke rejste sig af raseri, og hans øjne skød flammer, og hans store hugtænder glitrede, og han var herlig at skue. Gamle Catch, hans fader, så ham fare forbi, slæbende af med de gamle, grånede sæler, som om de var sølle helleflyndere, og væltende de ugifte, pebersvendene, som om de var kegler. Gamle Catch gav et brøl og råbte: "Han kan være en tosse for mig, men han er den bedste slagsbroder på stranden. Lad din fader i fred, min søn! Han er på dit parti." Kotick brølede igen

til svar, og gamle Catch vraltede frem til kamp, med sit overskæg stående stift ud og blæsende som et lokomotiv, mens Matkah og den sæl, som skulle giftes med Kotick, krøb sammen og beundrede deres mandlige halvdele. Det var en storslået kamp, for de to sloges, så længe der var en sæl, som turde rejse hovedet, og da der var flere af dem, spankulerede de som på parade, side om side, op og ned ad stranden, sejrsstolte og brølende.

Ved nattetid, da nordlyset glimtede og blinkede gennem tågen, klatrede Kotick op på en nøgen klippe og så ned over slagmarken, over de forrevne og blødende sæler. "Nu har jeg lært jer lektien," sagde han.

"Ved min pels," sagde gamle Catch, som holdt sig så stramt han kunne, for han var frygtelig tilredt, selve spækhuggeren kunne ikke have givet ham en værre overhaling. "Min søn, jeg er stolt af dig og – ikke nok med det, jeg vil følge dig til den ø, hvis den eksisterer."

"Hør, I havets mæskede svin. Hvem følger med til søkøernes tunnel? Svar eller jeg skal lære jer igen," brølede Kotick.

En mumlen som fra havets dønninger steg op fra hele stranden. "Vi går med," sagde tusinder af trætte røster, "vi følger Kotick, den hvide sæl."

Da lod Kotick hovedet synke ned mellem sine skuldre og lukkede øjnene med selvfølelse. Han var ikke mere en hvid sæl, men rød fra hale til hoved. Han nedlod sig ikke til at beskue eller føle på et eneste af sine sår.

En uge senere brød han op med sin armé af ti tusind gamle og unge sæler til Elysium og svømmede i spidsen. Og de sæler, som blev i Novastoshnah, kaldte dem idioter. Men næste forår,

da de alle mødtes på fiskebankerne i det stille hav, fortalte Koticks sæler sådanne vidundere om de nye søkoboliger, at flere og flere sæler forlod Novastoshnah. Selvfølgelig kom de ikke alle på engang, for sælen har en langsom fatteevne, og behøver lang betænkningstid. Men år efter år kom flere af sælerne til de fredelige strande, hvor Kotick troner hele sommeren og vokser sig større og federe og stærkere år for år, mens de unge leger omkring ham i vandet, hvor ingen mennesker kommer.

Nu kives England og De forenede Stater om, hvem af dem, der skal have ret til at dræbe sæler ved St. Pauls-øen i Beringshavet. Og imens går der rygter om, at fangsten tager af. Den vil tage af, til de to magter intet har at trættes om. Limmershin har fortalt mig det. Det er let forståeligt, når man kender alt til punkt og prikke.

Kvikvern

"Nu har den fået øjnene op. Se en gang!"

"Læg den op i posen igen. Den bliver en stærk hund. Når den er fire måneder gammel, vil vi give den navn."

"Hvem skal vi opkalde den efter?" spurgte Amorak.

Kadlus blik gled rundt i den skindforede snehytte, indtil de faldt på den fjorten år gamle Kotuko, der sad på sovebriksen og skar en knap af hvalrostand. "Opkald den efter mig," sagde Kotuko med et grin. "Jeg får brug for den en skønne dag."

Kadlu grinede igen, indtil hans øjne næsten forsvandt i de fede, flade kinder, og nikkede til Amorak, mens hundehvalpens halvvilde moder peb ved at se sit barn gynge langt uden for hendes rækkevidde i den lille sælskinds pose, der hang så varmt oppe over spæklampen. Kotuko vedblev at snitte løs, og Kadlu kastede et sammenrullet bundt hundeseler ind i et lillebitte rum på hyttens ene side, trak sin tunge rensdyrskinds jagtdragt af, lagde den i et fiskebensnet, som hang over en anden lampe, og lod sig falde ned på sovebriksen, hvor han lå og filede løs med en kniv på et stykke frossent sælkød, indtil Amorak, hans kone, kom med den rigtige middagsmad: kogt kød og blodsuppe. Han havde været ude ved sælhullerne to mil borte siden tidligt om morgenen og var kommet hjem med tre store sæler. Midt i den lange, lave sne-korridor eller tunnel, som førte til husets indre indgangsdør, kunne man høre en snerren og bjæffen; det var hans slædeforspands hunde, der nu efter dagens gerning sloges om de luneste pladser.

Da bjæffene blev alt for lydelige, lod Kotuko sig dovent trille ned fra sovebriksen og greb en pisk med et atten tommer langt skaft af spændstigt fiskeben og en fem og tyve fod lang, svær, flettet snert. Han dukkede ud i korridoren, hvor det straks lød, som om alle hundene åd ham levende; men det var ikke andet end deres sædvanlige bordbøn før måltidet. Da han kravlede ud ad gangens anden ende, fulgte en halv snes lodne hoveder ham med øjnene, mens han gik hen imod en slags galge af hvalkæber, som hundenes kød var hængt op i. Med et bredbladet spyd huggede han store stykker af det frosne kød og blev stående med pisken i den ene hånd og kødet i den anden. Så blev hvert dyr kaldt frem ved sit navn, de svageste først, og ve den hund, som rørte sig, når det ikke var dens tur, for den lange snert fløj ud som en lynildstunge og skar gennem hår og skind. Hvert enkelt dyr knurrede, snappede én gang, fik sin portion i den gale hals og skyndte sig så tilbage til korridoren, mens drengen blev stående ude på sneen under det flammende nordlys og øvede ret og skel. Den sidste, der fik noget, var forspandets store, sorte anfører, som holdt orden mellem hundene, mens de blev spændt for, og ham gav Kotuko en dobbelt ration kød og et ekstra smæk med pisken.

"Hæ!" sagde Kotuko, mens han rullede piskesnerten sammen, "jeg har en lille en derinde over lampen, som vil få adskillige af jer til at hyle mange gange. Sarpok! Ind med jer!"

Han kravlede tilbage over hundeklyngen, slog den tørre sne af sin pels med fiskebenspinden, som Amorak altid havde liggende ved døren, bankede let på hyttens skindforede tag for at ryste de istapper ned, som muligvis kunne være faldet fra snekuplen ovenover, og rullede sig sammen på briksen.

Hundene ude i korridoren snorkede og klynkede i søvne, den lille dreng i den dybe hætte på Amoraks pels sparkede og pludrede og gurglede, og moderen til den nys opkaldte hvalp lå ved Kotukos side med øjnene fæstet på sælskindsposen, hvori hendes barn hang lunt og trygt over lampens brede, gule flamme.

Alt dette skete langt mod nord, hinsides Labrador, hinsides Hudsonstrædet, hvor isen omtumles af den mægtige ebbe og flod – nord for Melvillehalvøen – endogså nord for de smalle Fury- og Heklastræder – på nordkysten af Baffins Land, hvor Bylots Ø hæver sig op af Lancastersundets is som en buddingform. Nord for Lancastersundet er der ikke ret meget, som vi kender noget til, undtagen North Devon og Ellesmere Island, men selv dér lever nogle få mennesker hist og her – så at sige dør om dør med selve Nordpolen.

Kadlu var en *inuit* – eller en eskimo, som vi ville sige – og hans stamme, nogle og tredive personer i alt, hørte hjemme i Tununirmiut – "landet, som ligger bag ved et eller andet". På landkortet bærer denne øde kyst navnet Navy Board Inlet, men inuitternes navn er det bedste, for landet ligger virkelig bag ved alt andet i hele verden. I de ni måneder af året er der kun is og sne og storm på storm, og en kulde, som det menneske ikke kan gøre sig noget begreb om, der aldrig har set termometret gå ret langt ned under frysepunktet. I seks måneder af de ni er der mørkt, og det er det, der gør det så rædselsfuldt. I de tre sommermåneder fryser det kun hver anden dag og hver nat, og så begynder sneen at svinde på de sydlige skrænter, nogle få dværgpile skyder deres lodne knopper frem, og et par små stenurter gør forsøg på at blomstre. Strandbredder med fint

grus og rullesten strækker sig langs det åbne hav, og glatslebne kampesten og strimede klipper hæver sig over den kornede sne. Men alt det forsvinder efter få ugers forløb, og den bitre vinter lægger atter landet under lås og slå, mens ude på havet isen skrues frem og tilbage i rum sø, puffer og støder, splintrer og knuser, stamper og skraber, indtil den fryser helt sammen, ti fod tyk, lige fra kysten og ud på det dybe hav.

Om vinteren plejede Kadlu at følge efter sælerne helt ud til kanten af denne landis og harpunere dem, når de kom op af deres huller i isen for at trække vejret. Sælen må nemlig have åbent vand til at leve i og fange fisk i, og isen kunne stundom strække sig tyve mil ud fra det nærmeste land. Om foråret trak han og hans folk sig tilbage fra den smeltende is ind på det klippefulde fastland, hvor de opslog deres skindtelte og fangede søfuglene i snarer eller harpunerede de unge sæler, som lå og solede sig på stranden. Senere på året drog de sydpå ind over Baffinlandet efter rensdyrene og for at hente sig forråd af laks fra indlandets hundreder af åer og søer; men i september eller oktober vendte de tilbage mod nord for at jage moskusokser og påbegynde den regelmæssige vinter-sælfangst. Disse rejser foretog de med hundeslæder, på hvilke de kunne tilbagelægge en seks-syv mil om dagen, eller stundom langs kysten i de store "konebåde" af skind, og da lå hundene og børnene blandt de roendes fødder, og kvinderne sang deres sange, mens de gled fra forbjerg til forbjerg hen over de glasklare, kolde vande.

Alle de kostbare sager, som Tununirmiut-folket kendte kom sydfra – drivtømmer til at lave slædemeder af, stangjern til harpunspidser, stålknive, blikkasseroller, i hvilke maden blev kogt langt bedre end i de gamle fedtstenstingester, fyrtøjer, ja

endogså tændstikker, spraglede bånd til kvindernes hårpynt, små billige spejle, og rødt klæde til at kante rensdyrskinds stadspelse med. Kadlu solgte narhvalens kostbare, hvide snoede stødtand og moskusoksernes tænder, der er lige så værdifulde som perler, til inuitterne sydpå, og disse solgte dem videre til hvalfangerne og missionsstationerne ved Exeter- og Cumberlandsund, og så fremdeles, så at det godt kunne ske, at en gryde, købt af en skibskok i en indisk basar, endte sine dage over en spæklampe et eller andet sted på den kolde side af polarkredsen.

Kadlu var en god jæger og var derfor rig på jernharpuner, sneknive, fuglepile og alle de andre ting, som gør livet lettere at leve deroppe i den store kulde, og han var sin stammes høvding eller, som de kalder det, "den mand, som kender til det alt sammen af erfaring". Dette gav ham ingen myndighed over dem, når undtages, at han af og til kunne råde sine venner til at opsøge andre jagtgrunde; men Kotuko brugte sin faders høvdingeværdighed til på inuitternes dorske, fede måde at spille en smule herre over de andre drenge, når de mødtes om aftenen for at spille bold i måneskinnet eller synge børnenes sang til nordlyset.

Men når en inuit er fjorten år gammel, føler han sig som en mand, og Kotuko var ked af at lave fælder for fugle og ræveunger og i høj grad led og ked af at hjælpe kvinderne med at tygge sælskind og rensdyrhuder (den behandling gør dem nemlig så smidige, som intet andet kan) hele den lange dag, mens mændene var ude på jagt. Han længtes efter at betræde kvaggi'en, syngehytten, når jægerne samledes der for at fejre deres mysterier, og angakokken, troldmanden, skræmte dem,

så de fik de dejligste krampeanfald, efter at lamperne var slukket, og man kunne høre rensdyrånden trampe på taget, og når man stak et spyd ud i den tomme sorte nat, kom det tilbage dækket med dampende blod. Han længtes efter at kunne kaste sine store støvler op i nettet med en familiefaders trætte mine og efter at deltage i spillet, når de andre jægere om aftenen kiggede indenfor for at spille med en slags hjemmelavet roulette, der bestod af en blikkasserolle og et søm. Der var hundreder af ting, som han længtes efter at gøre, men de voksne mænd lo ad ham og sagde: "Vent, indtil du har haft remmen på, Kotuko. Man fanger ikke, hver gang man jager."

Men nu da hans fader havde opkaldt en hundehvalp efter ham, var udsigterne lysere. En inuit spilder ikke en god hund på sin søn, førend drengen har en smule begreb om hundekørsel; og Kotuko var mere end vis på, at han vidste mere end alt om den ting.

Hvis hvalpen ikke havde haft et jernhelbred, ville den være død af for megen mad og for megen fingereren. Kotuko lavede et lille seletøj til den med en line ved, slæbte den omkring på hyttens gulv og råbte: *"Aua! Ja aua!"* (Til højre). *"Tjojatjoj! Ja tjojatjoi!"* (Til venstre). *"Ohaha!"* (Holdt). Det fandt hvalpen slet ikke morsomt, men sådan at blive trukket om ved en line var dog den rene, skære lykke i sammenligning med at blive spændt for slæden for første gang. Den satte sig ned på sneen og gav sig til at lege med den sælskinds line, som førte fra dens sele til pitu'en, den svære rem foran på slæden. Så satte forspandet sig i gang, og hvalpen opdagede, at den tunge, ti fod lange slæde løb op på dens ryg og slæbte den hen over sneen, mens Kotuko lo, så tårerne trillede ham ned ad kinderne. Så kom der mange

dage, hvor den fik prygl af den grusomme pisk, der suser gennem luften som vinden over isen, og alle dens kammerater bed den, fordi den ikke forstod sit arbejde, og den fik ikke længere lov til at sove inde hos Kotuko, men måtte tage til takke med den koldeste plads i korridoren. Det var en sørgelig tid for hvalpen.

Drengen havde også sit at lære, og lærte det lige så hurtigt som hunden, skønt en hundeslæde er en nederdrægtig vanskelig ting at regere. Hver enkelt hund er forspændt – de svageste nærmest ved kusken – ved sin egen særlige line, som løber under venstre forben hen til den store rem på slæden, hvor den er fastgjort med en løkke til en slags knap, så at den kan løsnes ved en enkelt håndbevægelse, og på den måde kan én hund ad gangen slippes løs. Dette er højst nødvendigt, for unge hunde får ofte linen mellem bagbenene, og dér kan den skære helt ind til benet. Og alle hundene vil absolut under løbet slutte sig til deres venner og hopper ind og ud blandt linerne. Og så slås de, og resultatet af et sådant slagsmål bliver et værre roderi end en våd fiskesnøre næste morgen. Mange ubehageligheder kan undgås ved målbevidst brug af pisken. Enhver inuitdreng sætter sin stolthed i at kunne bruge den lange snert som en mester; men det er let nok at træffe et mærke på jorden og grumme vanskeligt at bøje sig fremad og ramme en skulkende hund lige bag skuldrene, mens slæden farer af sted i fuld fart. Hvis man råber en hunds navn og kommer til at ramme en anden, vil de to på stedet udkæmpe sagen og derved standse alle de andre. Fremdeles, hvis man rejser sammen med en kammerat og giver sig til at passiare med ham, eller hvis man snakker med sig selv eller synger, gør hundene holdt, vender sig

om og sætter sig ned for at høre, hvad man har at sige. Et par gange løb hundene væk fra Kotuko, fordi han havde glemt at bremse slæden, når han standsede; og han sprængte mange surringer og ødelagde flere remme, førend et fuldt forspand af otte hunde og den lette slæde kunne betros ham. Da følte han sig som en vigtig personlighed, og på jævn, sort is, med et kækt hjerte og rappe lemmer susede han af sted over den glatte flade med en fart som en flok ulve på jagt. Han kørte et par mil ud til sælhullerne, og når han havde nået fangststedet, løsnede han en line fra pitu'en og frigjorde den store, sorte anfører, som var den klogeste hund i spandet. Så snart hunden havde opsnuset et sælhul, væltede Kotuko slæden og jog et par afsavede rensdyrtakker, der stak til vejrs fra slæden som håndtagene på en barnevogn, dybt i sneen, så at forspandet ikke kunne løbe bort. Så krøb han frem tomme for tomme og ventede, indtil sælen kom op for at trække vejret. Så jog han harpunen ned, og lidt efter halede han sin sæl op på isranden, hvorefter den sorte anfører kom til og hjalp ham med at slæbe det dræbte dyr over isen hen til slæden. Så kom der en stund, da de forspændte hunde hylede og frådede af ophidselse, og Kotuko smældede dem i ansigterne med den lange snert, så at det sved som af en gloende jernstang, for at holde dem tilbage, indtil sælen var stivfrossen. Hjemvejen var det drøjeste. Den belæssede slæde måtte lempes over den knudrede is, og hundene satte sig ned og stirrede grådigt på sælen i stedet for at trække. Men endelig nåede de den befærdede slædevej til landsbyen, og så gik det i strygende fart hen over den syngende is, med hovederne ned og halerne op, mens Kotuko istemte *"Angutivun taina taunane taina"*

(den hjemvendende jægers sang), og stemmer råbte ham an fra hytte til hytte under den mørke, stjerneklare himmel.

Da hunden Kotuko var udvokset, fik den også glade dage. Den kæmpede sig lidt efter lidt frem gennem hele forspandet, det ene slagsmål efter det andet, indtil den endelig en smuk aften i anledning af et madspørgsmål bandt an med den store, sorte anfører (drengen vågede over, at det gik ærligt til) og gjorde den til anden hund, som de kalder det. Derefter blev den forfremmet til den førende hunds lange line og skulle løbe fem fod foran alle de andre; det var dens pligt og skyldighed at standse alle slagsmål, både når hundene var spændt for og når de var frie, og den fik et halsbånd af kobbertråd, meget tykt og tungt. Ved særligt højtidelige lejligheder blev den fodret med kogt kød inde i hytten og fik undertiden lov til at sove på briksen sammen med Kotuko. Den var flink til at finde sæler og kunne holde en moskusokse i skak ved at løbe rundt om den og snappe efter dens ben. Den turde endog – og det er det højeste bevis på mod hos en slædehund – den turde endog holde stand mod den magre polarulv, som alle hunde deroppe mod nord som regel frygter mere end noget andet levende væsen. Den og dens herre – de regnede ikke de øvrige sædvanlige hunde i spandet for noget – jagede sammen dag efter dag og nat efter nat – den pelsklædte dreng og det halvvilde, langhårede, spidssnudede, hvidtandede, gule dyr. Alt hvad en inuit har at gøre, er at skaffe mad og skind til sig selv og sin familie. Kvinderne syr klæder af skindene og hjælper af og til med at fange småvildt i fælder, men hovedmassen af maden – og de spiser umådeligt – må skaffes til veje af mændene. Hvis forrådet slipper op, er der ingen deroppe, man kan købe eller

tigge eller låne noget hos. I så tilfælde må menneskene dø. Men den slags ting tænker en inuit ikke på, førend han er tvunget til det. Kadlu, Kotuko, Amorak og den lille, som sprællede i pelshætten og gumlede på spækstumper hele dagen, var så lykkelige som nogen familie i hele verden. De hørte til en meget blid menneskerace – en inuit bliver sjældent hidsig og slår så godt som aldrig et barn – som knap nok ved, hvad det vil sige at lyve og endnu mindre forstår at stjæle. De var tilfredse med at harpunere deres føde ud af den bitterlige, håbløse kulde, smile fedtede smil, fortælle sære historier om spøgelser og ånder, proppe sig, indtil de ikke kunne mere, og synge kvindernes endeløse sang: *"Amna aja, aja amna, ah! ah!"* i de lange, mørke dage under lampens lys, mens de lappede deres klæder og udbedrede deres jagtredskaber.

Men der kom en frygtelig vinter, da alting slog fejl for dem. Tununirmiut-folkene vendte tilbage fra det årlige laksefiskeri og byggede deres hytter på den nye is nord for Bylots Ø, rede til at drage ud efter sæler, så snart havet lagde til. Men det blev et tidligt og stormfuldt efterår. Hele september måned igennem fulgte den ene storm efter den anden, opbrød den svære is, hvor den kun var fire eller fem fod tyk, tvang den ind mod land og opdyngede en vældig skranke, omtrent fem mile bred, af skarptkantede og spidse isblokke, over hvilke det var umuligt at trække slæderne. Isflagens rand, hvor sælerne plejede at holde til, lå vel en fem mil på den anden side af denne skranke og uden for tununirmiutternes rækkevidde. Selv under disse omstændigheder kunne de dog måske have hutlet sig igennem vinteren med deres forråd af frossen laks og hengemt spæk og med hvad fælderne gav dem. Men i september stødte en af

deres jægere på en tupik, et skindtelt, hvori der lå tre kvinder og et pigebarn, alle halvdøde. De var kommet med deres mænd langt nordfra, men mændene var gået til grunde i deres kajakker en gang, da de var ude efter den langtandede narhval. Kadlu kunne naturligvis ikke gøre andet end fordele kvinderne i vinterlandsbyens hytter, for en inuit nægter aldrig en fremmed et måltid. Han ved aldrig, når turen kan komme til ham at tigge. Amorak optog pigebarnet, der var omtrent fjorten år, i sin egen hytte som en slags tjenestepige. Af det langstrakte, rudeformede mønster på hendes hvide rensdyrskinds benklæder formodede de, at hun kom fra Ellesmere Land. Hun havde aldrig før set blikkasseroller eller slæder med træmeder. Men drengen Kotuko og hunden Kotuko kom begge til at holde af hende.

Så vandrede alle rævene mod syd, og selv jærven, den brummende, stumpnæsede lille tyveknægt, ville ikke gøre sig den ulejlighed at gå i de fælder, som Kotuko satte. Stammen mistede et par af sine bedste jægere, som blev stygt lemlæstede i en kamp med en moskusokse, og dette lagde mere arbejde på de andre. Dag efter dag drog Kotuko ud med en let jagtslæde og seks eller syv af de stærkere hunde og spejdede, indtil det sved i hans øjne, efter en strækning klar is, hvor en sæl måske kunne have lavet sig et åndehul. Hunden Kotuko strejfede vidt omkring, og i isverdenens dødsstilhed kunne drengen Kotuko høre dens halvkvalte, ivrige hyl, når den havde fundet et sælhul fem-seks kilometer borte, lige så tydeligt, som om den havde været lige ved siden af ham. Når så hunden havde fundet et hul, byggede drengen sig en lille, lav snemur for at få en lille smule dækning mod den skærende vind, og så sad han dér og ventede

ti – tolv – tyve timer på, at sælen skulle komme op og trække vejret, med øjnene fæstede på det lille mærke, som han havde kradset i isen ovenfor for at være sikker på, hvor han skulle jage harpunen ned, med et lille stykke sælskind udbredt under fødderne og benene bundet sammen med *tutareang*'en – den rem, som de gamle fangere havde talt om. Den hjælper en mand til at holde sine ben rolige, mens han venter og venter og venter på, at sælen med den skarpe hørelse skal komme op. Det er dræbende kedeligt, men man kan let forstå, at det at sidde stille med remmen om benene, mens termometret måske viser nogle og tredive grader under frysepunktet, er det drøjeste arbejde, som en inuit kender til. Når så en sæl var fældet, kom hunden Kotuko springende med sin line slæbende efter sig og hjalp med til at trække byttet hen til slæden, hvor de trætte og sultne hunde lå tvære i læ af isblokkene.

Men en sæl strakte ikke langt, for alle munde i den lille landsby skulle fyldes, og hverken knogler, hud eller sener gik til spilde. Det kød, som hundene ellers fik, blev taget i brug til menneskene, og Amorak fodrede forspandet med skindstumper af gamle sommertelte, som hun ragede frem under sovebriksen, og dyrene hylede og hylede og vågnede om natten for at hyle af sult. På lamperne i hytterne kunne man se, at hungersnøden truede. I gode tider, når der var nok af spæk, var flammen i de bådformede lamper en hel halv meter høj – fornøjelig, fedtet og gul. Nu var den knebne seks tommer; og Amorak prikkede omhyggeligt mosvægen ned, når flammen i et ubevogtet øjeblik blussede til vejrs, og hele familiens øjne fulgte hendes hånd. Det rædselsfulde ved en hungersnød deroppe i den store kulde er ikke så meget døden, som døden i mørket.

Alle inuitter frygter mørket, som uden afbrydelse ruger knugende over dem seks måneder i hvert år; og når lamperne brænder lavt i hytterne, begynder menneskenes sjæle at forvirres og omtåges.

Men værre stod tilbage.

De forsultne hunde snappede og snerrede i gangene, stirrede på de kolde stjerner og snusede i den bidende vind nat efter nat. Når deres hylen holdt op, faldt tavsheden på igen, lige så massiv og lige så tung som en snedrive mod en dør, og menneskene kunne høre deres eget blod banke i de fine årer omkring øret og deres egne hjerters dunken, der lød lige så tydeligt som støjen af troldmandens trommer, når han slog på dem ude på sneen. En nat sprang hunden Kotuko, som havde været usædvanlig tvær på jagten den dag, op og puffede med hovedet til Kotukos knæ. Kotuko klappede den, men hunden blev ved at puffe som i blinde og logrede. Så vågnede Kadlu, greb det store, ulveagtige hoved og stirrede ind i de sløve øjne. Hunden klynkede, som om den var bange, og gøs mellem Kadlus knæ. Hårene rejste sig på dens hals, og den knurrede, som om der var en fremmed ved døren. Så bjæffede den fornøjet, trillede sig rundt på jorden og bed i Kotukos støvle som en hvalp.

"Hvad er der i vejen?" sagde Kotuko, for han begyndte at blive bange.

"Sygdommen," svarede Kadlu. "Det er hundesygdommen."

Hunden Kotuko stak snuden i vejret og hylede atter og atter.

"Det har jeg aldrig før set. Hvad vil den gøre?" spurgte Kotuko.

Kadlu trak en smule på den ene skulder og gik tværs over hyttens gulv for at hente sin lanse. Den store hund så på ham, hylede igen og luskede ud gennem gangen, mens de andre hunde trak sig tilbage til højre og venstre og gjorde rigelig plads for den. Så snart den var ude på sneen, gøede den rasende, som om den var på spor efter en moskusokse, satte afsted i spring og hop og forsvandt, stadig gøende. Det var ikke den almindelige hundegalskab, den led af, men den var slet og ret gået fra forstanden. Kulden og sulten og først og fremmest mørket havde gjort den vanvittig, og når denne frygtelige hundesygdom først viser sig i et spand, breder den sig som en løbeild. På næste jagtdag blev nok en hund syg, og Kotuko måtte dræbe den på stedet, mens den bed og baskede mellem linerne. Og så gav den sorte "anden hund", som i fordums dage havde været spandets anfører, sig pludselig til at gø over et indbildt rensdyrspor, og da de slap den løs fra pitu'en, røg den lige løs på en isblok og løb derpå sin vej, ligesom dens anfører havde gjort, med selen på. Efter denne hændelse ville ingen mere tage ud med hundene. De havde brug for dem til noget andet; og det vidste dyrene, for skønt de blev tøjret og fodret, var deres øjne fulde af fortvivlelse og frygt. Hvad der gjorde ondt værre, var, at de gamle kvinder begyndte at fortælle spøgelseshistorier og sige, at de havde mødt ånderne af de fangere, der var døde om efteråret, og at disse havde spået alle mulige slags rædsler.

Kotuko sørgede mere over tabet af sin hund end over noget andet; for skønt en inuit spiser kolossalt, kan han også finde sig i at sulte. Men sulten, mørket, kulden og strabadserne tog på hans kræfter, og han begyndte at høre stemmer inden i sit

hoved og med øjenkrogen at se mennesker, som slet ikke var der. En nat – han havde lige spændt remmen af sig efter ti timers venten ved et forladt sælhul og vaklede nu tilbage til landsbyen, mat og ør i hovedet – gjorde han holdt for at hvile sig med ryggen støttet til en stor sten, der tilfældigvis ligesom en rokkesten blev båret af en enkelt fremspringende ispille. Hans tyngde forstyrrede stenens ligevægt; tungt rullede den ned, og da Kotuko sprang til side for at undgå den, gled den efter ham, pibende og hvislende over isskråningen.

Det var tilstrækkeligt for Kotuko. Han var blevet opdraget til at tro, at hver klippeblok og kampesten havde sin beboer, sin *inua*, som i reglen var et slags enøjet, kvindeligt væsen, der kaldtes en *tornak*, og at når en tornak ville hjælpe en mand, rullede hun efter ham inden i sin stenbolig og spurgte ham, om han ville tage hende til skytsånd. (Når isen tør om sommeren, ruller og glider klippestykker og stenblokke på hele landets overflade, så det er let at forstå, hvordan troen på sådanne levende stene er opstået.) Kotuko hørte blodet hamre i sine øren, som han havde hørt det hele dagen, og han troede, at det var stenens tornak, der talte til ham. Inden han nåede hjem var han aldeles sikker på, at han havde haft en lang samtale med hende, og da hele hans stamme anså dette for meget vel muligt, mødte han ikke modsigelse hos nogen.

"Hun sagde til mig: Jeg springer ned, jeg springer ned fra mit hvilested på sneen," udbrød Kotuko, som sad huløjet og foroverbøjet i den svagt oplyste hytte. "Hun sagde: Jeg vil være din fører. Hun sagde: Jeg vil føre dig til gode sælhuller. I morgen drager jeg ud, og tornakken vil vise mig vej."

Så kom angakokken, landsbyens troldmand, ind i hytten, og Kotuko fortalte sin historie for anden gang. Den tabte ikke ved det.

"Følg tornaiterne, stenenes ånder," sagde angakokken. "De vil atter bringe os mad."

Pigebarnet nordfra havde ligget tæt ved lampen, spist meget lidt og talt endnu mindre i mange dage, men da Amorak og Kadlu næste morgen pakkede og surrede en lille håndslæde til Kotuko og belæssede den med hans jagtredskaber og så meget spæk og frossent sælkød, som de kunne afse, greb hun trækrebet og traskede kækt af sted ved drengens side.

"Dit hus er mit hus," sagde hun, mens den lille slæde med benmederne knirkede og skrumplede bagved dem i den frygtelige polarnat.

"Mit hus er dit hus," svarede Kotuko, "men min tro er, at vi kommer til at følges ad til Sedna."

Sedna er underverdenens herskerinde, og inuitterne mener, at enhver, som dør, må tilbringe et år i hendes rædselsfulde land, inden han kommer til Kvadliparmiut, det lykkelige land, hvor det aldrig fryser, og hvor fede rensdyr kommer løbende, når man kalder.

I hele landsbyen råbte folk: "Tornaiterne har talt til Kotuko. De vil vise ham jævn is. Han vil bringe os sælerne tilbage." Men stemmerne tabte sig snart i det kolde, tomme mørke, og Kotuko og pigen holdt sig tæt side om side, mens de halede i trækrebet eller lempede slæden over den ujævne is i retning ad Polarhavet til. Kotuko holdt fast på, at stenens tornak havde befalet ham at gå mod nord, og derfor gik de mod nord, vejledet af rensdyret Tuktukdjung – det stjernebillede, som vi kalder Karlsvognen.

Ingen europæer kunne være kommet ti kilometer frem om dagen over de knudrede og skarpkantede isblokke. Men disse to vidste aldeles nøjagtigt, hvordan man med en drejning af håndleddet kan få en slæde rundt om en isblok, eller med et ryk lette den op af en sprække, eller hvor megen kraft man skal lægge i nogle få, rolige hug med spydspidsen, for at bane sig en sti, hvor alt ser håbløst ud.

Pigen sagde ingenting, men bøjede hovedet og den lange jærvskinds frynse på hendes hermelinshætte blæste tværs over hendes brede, mørke ansigt. Himlen over dem var fløjlsagtig sort med rødlige strimer i horisonten, hvor de store stjerner skinnede som gadelygter. Fra tid til anden rullede en grønlig nordlysbølge hen over himlens dyb, flagrede som et banner og forsvandt; eller en ildkugle susede gennem mørket og efterlod en lang hale af gnister. De kunne se isens rynkede og furede overflade spille i sælsomme farver – kobberrødt og blåligt; men under det almindelige stjerneskær antog alt en iskold, grå farve. Isflagen var, som vi har fortalt, blevet sønderslået og kastet hulter til bulter af efterårsstormene, så at den lignede et frossent jordskælv. Der var kløfter og spalter, huller, der lignede grusgrave, større og mindre stumper frosset fast til flagens oprindelige overflade, stykker af gammel, sort is, som en eller anden storm havde drevet ind under flagen, og som senere atter havde hævet sig, afrundede isblokke, der så ud som rullesten, savtakkede kanter afslebet af sneen, der flyver for vinden og sunkne strækninger, hvor tyve til fem og tyve tønder land af flagen lå en meter eller halvanden under den øvrige flade. I nogen afstand kunne man antage isblokkene for sæler eller hvalrosser, væltede slæder eller mænd på fangst, eller

endog for selve den store, tibenede ånde-isbjørn, men til trods for disse fantastiske skikkelser, der alle så ud, som om de stod på nippet til at blive levende, hørtes der ikke en lyd – end ikke det mindste, svageste ekko af en lyd. Og gennem denne stilhed og gennem dette øde, hvor de pludselige lysskær flimrede og sluktes igen, krøb slæden og de to, som trak den, af sted som syner i en uhyggelig drøm – en drøm om verdens sidste dag heroppe ved verdens ende.

Når de var trætte, byggede Kotuko, hvad jægerne kalder "et halvt hus", en meget lille snehytte, hvor de så krøb sammen med deres rejselampe og stræbte at tø noget frossent sælkød. Når de havde sovet, begyndte vandringen igen – de tilbagelagde syv en halv mil om dagen, men nåede kun ti kilometer mod nord. Pigen var altid meget tavs, men Kotuko mumlede hen for sig og istemte sange, som han havde lært i syngehytten – sommersange, sange om rensdyr og laks, der passede så uhyggelig dårligt til situationen. Så påstod han, at han hørte tornakken brumme noget til ham, og så styrtede han op på en isblok, hvor han stod og slog ud med armene og talte i en høj, truende tone. Sandt at sige var Kotuko den gang meget nær ved vanviddet, men pigen var overbevist om, at han blev ledet af en skytsånd, og at alt ville blive godt igen. Hun blev derfor slet ikke overrasket, da Kotuko ved slutningen af den fjerde dagsmarch med øjne, der brændte som gløder i hans hoved, fortalte hende, at hans tornak fulgte dem over sneen i skikkelse af en hund med to hoveder. Pigen så derhen, hvor Kotuko pegede, og det forekom hende, at hun så et eller andet væsen smutte ned i en kløft. Et menneske var det ganske bestemt ikke, men alle og

enhver vidste jo, at tornaiterne foretrækker at vise sig i skikkelse af bjørne eller sæler eller lignende.

Men det kunne godt have været selve den tibenede ånde-isbjørn, eller det kunne have været hvad som helst, for Kotuko og pigen var så udsultede, at deres øjne ikke var pålidelige. Siden de havde forladt landsbyen, havde de intet fanget og ikke set spor af vildt; de havde ikke mad nok til en uge til, og det trak op til storm. En polarstorm kan blæse i ti dage uden afbrydelse, og i al den tid er det den visse død at færdes under åben himmel. Kotuko byggede en snehytte, stor nok til, at de kunne tage slæden derind (det er altid klogest at have sit kød i sin umiddelbare nærhed), og mens han tildannede den sidste uregelmæssige isblok, som skulle udgøre tagets slutsten, så han et væsen stirre på sig fra en isklint en halv fjerdingvej borte. Luften var diset, og væsnet så ud til at være femten meter langt og tre meter højt med en hale på fem meter og en skikkelse, som dirrede i alle omridsene. Pigen så det også, men i stedet for at skrige højt af rædsel, sagde hun roligt: "Det er Kvikvern. Hvad vil der nu ske?"

"Han vil tale til mig," svarede Kotuko, men snekniven dirrede i hans hånd, for hvor fast en mand end tror på, at han er en yndling af sælsomme og hæslige ånder, holder han dog ikke rigtigt af at blive taget på ordet. Kvikvern er et spøgelse af en kolossal, tandløs og hårløs hund, man tror lever langt mod nord og strejfer om i landet, lige inden et eller andet mærkeligt skal hænde. Det kan være noget behageligt eller noget ubehageligt, men selv troldmændene holder ikke af at tale om Kvikvern. Han får hundene til at gå fra forstanden. Ligesom ånde-isbjørnen har han adskillige ekstra par ben – seks eller otte – og dette

væsen, som hoppede op og ned derude i disen, havde flere ben, end nogen virkelig hund havde brug for.

Kotuko og pigen kravlede skyndsomst ind i deres hytte. Hvis Kvikvern havde villet have fat i dem, kunne han naturligvis have splittet den ad over hovederne på dem, men følelsen af at have en metertyk snemur mellem dem selv og det uhyggelige mørke var alligevel en stor trøst. Så brød stormen løs med et hyl som en dampfløjtes, og i tre dage og tre nætter holdt den ved, uden at skifte retning den mindste smule og uden at sagtne blot et minut. De sad med stenlampen mellem knæene, nippede til det lunkne sælkød og så den sorte sod samle sig under taget i to og halvfjerdsindstyve lange timer. Pigen så efter, hvor meget mad der var tilbage på slæden; der var ikke forråd til mere end to dage. Og Kotuko efterså jernspidserne og senesurringerne på sin harpun, sin lanse og sin fuglepil. Andet var der ikke at bestille.

"Vi går snart til Sedna – meget snart," hviskede pigen. "Om tre dage må vi lægge os ned og dø. Vil din tornak ikke hjælpe os? Syng en angakok-sang for at kalde hende til os."

Han begyndte at synge en tryllesangs skingrende, hylende toner, og stormen lagde sig langsomt. Men midt under sangen fo'r pigen op og lagde først sin vanteklædte hånd og så sit hoved på hyttens isgulv. Kotuko fulgte hendes eksempel. Begge knælede de, stirrede hinanden ind i øjnene og lyttede med alle nerver anspændte. Han rev en tynd strimmel fiskeben af kanten af en fuglefælde, som lå på slæden, rettede den ud, stak den lodret ned i et lille hul i isen og pressede den fast med sin vante. Den var næsten lige så nøje afbalanceret som en kompasnål, og nu opgav de at lytte og stirrede blot på den. Den lille opstander

dirrede en smule – den ubetydeligste smule man kunne tænke sig – så vibrerede den let et par sekunder, faldt til ro, og vibrerede så atter, men denne gang i en anden retning.

"For tidligt!" sagde Kotuko. "En eller anden stor flage er brudt løs langt borte på yderkanten."

Pigen pegede på opstanderen og rystede på hovedet.

"Det er det store isbrud," sagde hun. "Lyt til den grundstødte is. Den knager."

Da de knælede denne gang, hørte de de mærkværdigste dumpe, gryntende og knagende lyde tilsyneladende under deres fødder. Snart lød det, som når en blind hundehvalp piber, snart, som om en sten blev skuret hen over hård is, og så igen som dumpe slag på en tromme, men alt sammen langtrukket og dæmpet, som om lydene kom langt, langt borte fra.

"Vi kommer ikke liggende til Sedna." sagde Kotuko. "Det er isbruddet. Tornakken har bedraget os. Vi skal dø."

Alt dette lyder måske som bagateller, men de to stod virkelig ansigt til ansigt med en stor fare. Den tre dages storm havde drevet Baffin-bugtens dybe vand mod syd og presset det ind mod randen af den lange strækning landfast is, som går vestpå fra Bylots Ø. Og den stærke strøm, som løber mod øst ud fra Lancaster Sund, havde medført mil efter mil af, hvad der kaldes pakis – ujævne isblokke, som ikke er frosset sammen til flager; og denne pakis bombarderede nu flagen, på samme tid som søgangen på det af stormen oprørte hav svækkede og undergravede den. Hvad Kotuko og pigen havde lyttet til, var den svage genlyd af denne kamp en halv snes mile borte, og denne lille opstander dirrede under rystelserne fra det.

Inuitterne siger med rette, at når isen først vågner af sin lange vintersøvn, er det umuligt at vide, hvad der kan ske, for massive isflager skifter form næsten lige så hurtigt som drivende skyer. Stormen havde øjensynlig været en forårsstorm, der var kommet for tidligt, og nu var alting muligt.

Alligevel var de to gladere til sinds end før. Hvis fladen splintredes, var det forbi med at vente og lide. Ånder, trolde og heksemestre færdedes ude på den gyngende is, og måske skulle de vandre til Sednas rige side om side med alle slags uhyggelige væsener og mens blodet endnu rullede rask i deres årer af spændingen. Da de forlod hytten efter stormen, tiltog larmen ude i horisonten bestandig, og det drønede og summede i den seje is rundt om dem på alle kanter.

"Han venter endnu," sagde Kotuko.

På toppen af en isblok sad eller lå det ottebenede væsen, som de havde set tre dage før – og det hylede frygteligt.

"Lad os følge det," sagde pigen. "Måske det kender en vej, der ikke fører til Sedna." Men da hun greb trækrebet, vaklede hun af udmattelse. Væsenet bevægede sig langsomt og klodset af sted over sprækkerne, stadig styrende mod vest, hvor landet lå, og de fulgte efter, mens den buldrende torden ved flagens rand rullede nærmere og nærmere. Den yderste del af isen splintredes og slog revner i alle retninger næsten en hel mil ind mod land, og store isstykker, tre meter tykke og fra nogle få meter til flere mile i omkreds gyngede og dukkede og bumpede mod hinanden og mod den endnu ubrudte is, når den svære søgang greb dem og rystede dem og sprøjtede op imellem dem. Disse murbrækkerblokke var, om man tør sige, fortropperne af

den hær, som havet kastede ind mod isflagen. Deres uophørlige bragen og knagen druknede næsten den skrabende, skærende lyd af pakisens flager, der blev drevet helt ind under den landfaste is, ligesom når man hurtigt skubber spillekort ind under et bordtæppe. Hvor vandet var lavt, stablede disse flager sig op, den ene over den anden, indtil den nederste nåede den mudrede bund femten meter nede, og det plumrede vand dæmmedes op bag den snavsede is, indtil det voksende tryk atter drev alt fremad. Men det var ikke nok med pakisen; stormen og strømmen hidførte også virkelige isbjerge, som havde løsnet sig fra Grønlandskysten eller Melville-bugtens nordlige kyst. Højtideligt kom de brasende frem, mens bølgerne skummede omkring dem, og styrede løs på landisen som en gammeldags orlogsflåde for fulde sejl. Men et bjerg, der så ud, som om det kunne sejle hele verden i sænk, løb altid uhjælpeligt på grund, krængede over og trillede rundt i et virvar af skum og mudder, mens de iskolde skumstænk fløj omkring, hvorimod et langt mindre og lavere bjerg med et brag rendte ind i den flade landis, slyngede kolossale masser af isstumper til begge sider og skar sig en bane på et par kilometer, inden det standsede. Nogle faldt som sværd og huggede en skarpkantet kanal i flagen, andre splittedes til en byge af blokke, som hver vejede tusinder af pund, og som hvirvlede og fløj ind over landisen. Atter andre hævede sig helt op af vandet, når de stødte på grund, vred og vendte sig som i smerte og faldt tungt om på siden, mens havet med bulder skyllede hen over deres skuldre. Og denne masen og brasen og splintren og stampen og klemmen og knugen af isen i alle mulige former gik for sig langs hele den nordlige rand af isflagen, så langt øjet kunne nå.

Fra det sted, hvor Kotuko og pigen stod, så virvarret kun ud som en urolig, bølgende, kravlende bevægelse ude i synskredsen, men det kom nærmere hvert øjeblik, og langt borte inde mod land kunne de høre svære drøn, der lød som kanonskud i tåge. Det betød, at isflagen blev presset ind mod Bylots Ø, landet mod syd, bag ved dem.

"Dette er aldrig før hændt," sagde Kotuko og gloede dumt. "Det er jo ikke tiden til det. Hvordan kan isbruddet komme nu?"

"Følg *ham*!" råbte pigen og pegede på væsenet, der halvt hinkede, halvt løb af sted foran dem. De fulgte, slæbende håndslæden efter sig, mens isens brølen kom nærmere og nærmere. Til sidst begyndte ismarken foran dem at slå revner og stjerner i alle retninger, og spalterne åbnede sig og smækkede sammen ligesom ulvetænder. Men dér, hvor væsnet havde slået sig til ro på en dynge gamle, sammenhobede isblokke en ti-femten meter høj, var der ingen bevægelse. Kotuko styrtede fremad i vild fart, slæbte pigen efter sig og krøb og kravlede, til han nåede højens fod. Larmen af isen blev stærkere og stærkere rundt om dem, men højen stod fast, og da pigen så på ham, stak han den højre albue opad og udad, hvilket er inuitternes tegn for land – en ø. Og land var det, som det ottebenede, hinkende væsen havde ført dem til – en eller anden lille holm med granittop og sandstrand uden for kysten, beklædt med og skjult af is, så at intet menneske kunne have skelnet den fra isflagen, men i virkeligheden solid jord og ikke bristende is. Isflagernes brag og faren tilbage, når de splintredes mod grunden, viste, hvor det hævede sig op over havet, og en banke løb ud mod nord og afparerede den tungeste is' fremstormen, ligesom et plovjern deler den lerede jord.

Naturligvis var der fare for, at en eller anden hårdt presset isflage kunne skyde sig op på stranden og høvle hele toppen af øen, men det bekymrede Kotuko og pigen sig ikke om, da de byggede deres snehytte og satte sig til at spise og lyttede til isen, som drønede og bragede langs stranden. Væsnet var forsvundet, og Kotuko talte i en ophidset tone om sin magt over ånderne, mens han krøb sammen ved siden af lampen. Midt under hans eksalterede tale brast pigen i latter og gav sig til at rokke frem og tilbage.

For bag hendes skulder, kravlende ganske langsomt ind i hytten, viste der sig to hoveder, et gult og et sort, der tilhørte to af de mest forknytte og skamfulde hunde, som man nogensinde har set. Hunden Kotuko var den ene, og den sorte anfører var den anden. Begge var raske og vel ved magt og havde fuldstændig fået deres fornuft igen, men de var lænket sammen på en ganske mærkelig måde. Da den sorte anfører løb sin vej, havde den jo endnu sit seletøj på. Den må have truffet hunden Kotuko og leget eller kæmpet med den, for dens skulderløkke havde fået fat i Kotukos halsbånd af snoet kobbertråd og havde strammet sig, så at ingen af hundene kunne komme til at gnave skindremmen over, men hver af dem hang fast ved den andens hals. Og dette tillige med friheden til at jage på egen hånd må have bidraget til at helbrede deres galskab, for nu var de meget stilfærdige.

Pigen puffede de to skamfulde dyr over mod Kotuko og udbrød, mens tårerne trillede ned ad hendes kinder af latter: "Der har du Kvikvern, som førte os i sikkerhed. Se på hans otte ben og hans dobbelte hoved!"

Kotuko skar dem fri, og både den gule og den sorte styrtede sig i hans arme og prøvede at forklare, hvordan de var kommet til fornuft igen. Kotuko lod hånden glide ned over deres kroppe; de var buttede og godt i stand.

"De har fundet mad," sagde han med et grin. "Jeg tror ikke, at vi kommer til at gå til Sedna lige med det første. Min tornak har sendt os dem. Sygdommen har forladt dem."

Så snart de havde hilst på Kotuko, røg de to hunde, som i de sidste par uger havde været nødt til at sove, æde og jage sammen, i totterne på hinanden, og der stod et stort slag i hytten.

"Sultne hunde slås ikke," sagde Kotuko. "De har fundet sæler. Lad os nu sove. Vi skal nok få mad."

Da de vågnede, var der åbent vand ved øens nordlige kyst, og al den løsnede is var drevet længere ind mod fastlandet. Den første lyd af brændingen er en af de mest frydefulde for en inuits øren, for den betyder, at foråret nærmer sig. Kotuko og pigen tog hinanden i hånden og smilede; brændingens kraftige brølen mellem isstykkerne mindede dem om laksenes og rensdyrenes årstid og duften af de blomstrende dværgpile. Mens de stod og så ud over havet, begyndte der at lægge sig en tynd skorpe over det mellem de flydende isflager, så stærk var kulden; men i horisonten så de en bred, rød stribe – skæret af solen, der endnu var under synskredsen. Det var snarere som at høre den gabe i søvne end at se den stå op, og skæret varede kun nogle få minutter, men det bebudede den nye årstid. Det, følte de, var uimodsigeligt.

Kotuko fandt hundene uden for hytten i færd med at slås om en nylig dræbt sæl, der var fulgt efter fiskene, som altid

opskræmmes af en storm. Det var den første af nogle og tyve sæler, som landede på isen i løbet af dagen, og inden havet lagde helt til, var der hundreder af sorte hoveder, som muntrede sig i det lave åbne vand eller flød omkring på drivisen.

Det var dejligt at smage sællever igen, at fylde lamperne med spæk uden at tænke på at spare og at se flammen blusse en meter til vejrs. Men så snart den ny havis kunne bære, belæssede Kotuko og pigen håndslæden og lod de to hunde hale ud, som de aldrig i deres liv havde halet, for de var bange for, hvad der kunne være hændt i deres landsby. Vejret var lige så ubarmhjertigt som nogensinde; men det er lettere at trække en slæde, der er belæsset med god mad, end at jage med sulten mave. De efterlod fem og tyve dræbte sæler begravet i isen på stranden, rede til at bruges, og skyndte sig tilbage til deres stamme. Hundene viste vej, så snart Kotuko sagde dem, hvad han ventede af dem, og skønt der ingen tegn eller mærker var at gå efter, varede det dog kun to dage, inden de glammede udenfor Kadlus landsby. Kun tre hunde svarede: de andre var blevet spist, og der var næsten helt mørkt i hytterne. Men da Kotuko råbte: "*Ojo* (kogt kød)!" svarede nogle svage stemmer, og da han meget tydeligt kaldte hvert enkelt menneske i landsbyen ved navn, manglede der ingen.

En time efter blussede lamperne i Kadlus hus, snevand blev varmet, kasserollerne begyndte at syde, og vandet dryppede ned fra loftet, mens Amorak lavede et måltid til hele landsbyen, den lille gumlede på en strimmel dejligt spæk, der smagte som nøddekærner, og jægerne langsomt og metodisk fyldte sig lige til randen med sælkød. Kotuko og pigen fortalte deres historie.

De to hunde sad imellem dem, og når som helst deres navne blev nævnt, spidsede de et øre hver og så ud, som om de skammede sig inderligt over sig selv. En hund, som en gang har været gal, men er kommet sig, er, efter hvad inuitterne påstår, uimodtagelig for alle senere anfald af sygdommen.

"Tornakken glemte os altså ikke," sagde Kotuko. "Stormen blæste, isen brød op, og sælerne kom svømmende efter fiskene, der var blevet skræmt af stormen. De nye sælhuller er nu ikke to dagsrejser borte. De bedste jægere kan gå ud i morgen og hente de sæler, som jeg har dræbt – fem og tyve sæler, som ligger begravet i isen. Når vi har spist dem, vil vi alle følge efter sælerne på isflagen."

"Og hvad vil *du* gøre?" spurgte landsbyens troldmand i samme tone, som når han tiltalte Kadlu, den rigeste af tununirmiuterne.

Kotuko så på pigen fra norden og svarede roligt:

"Vi vil bygge en hytte."

Og han pegede på den nordvestlige side af Kadlus hytte; det er den side, hvor den gifte søn eller datter altid bygger sin bolig.

Med en lille tvivlende hovedrysten holdt pigen hænderne frem med fladerne opad. Hun var en fremmed, fundet halvdød af sult, og hun havde intet at medbringe til husholdningen.

Amorak sprang op fra briksen, hvor hun sad, og gav sig til at feje en mængde ting ned i pigens skød – stenlamper, skindskrabere af jern, blikkasseroller, rensdyrskind broderet med moskusoksetænder, og rigtige sejlmagernåle af den slags, som sømænd bruger – den ypperste medgift, der nogensinde er givet hinsides polarkredsen. Og pigen fra norden bøjede sit hoved helt ned mod gulvet.

"Og dem med!" lo Kotuko og gav tegn til hundene, som straks stak deres kolde snuder op i pigens ansigt.

"Hm," sagde angakokken med en betydningsfuld hoste, som om han havde gennemtænkt hele sagen. "Straks da Kotuko forlod landsbyen, gik jeg til syngehytten og sang galdr. Jeg sang alle de lange nætter igennem og anråbte rensdyr-ånden. Min sang fik den storm til at blæse, som brød isen, og drev hundene til Kotuko, da isen var nær ved at knuse ham. Min sang fik sælerne til at svømme ind, da isen var brudt. Mit legeme lå stille i kvaggi'en, men min ånd løb ude på isen og vejledte både Kotuko og hundene i alt, hvad de har gjort. Det var mig, der gjorde det."

Ingen modsagde ham, for alle var mætte og søvnige, og så tog angakokken sig nok et stykke kogt kød og lagde sig til at sove ligesom de andre i det varme, veloplyste, tranduftende hjem.

Men Kotuko, der tegnede rigtigt godt efter inuitternes måde, kradsede billeder af alle disse hændelser på et langt, fladt stykke hvalrostand med et hul i den ene ende. Og da han og pigen drog nordpå til Ellesmereland i det vidunderlige år, da havet var åbent størstedelen af vinteren, lod han hvalrostanden blive hos Kadlu, som tabte den i gruset, da hans hundeslæde gik i stykker en sommer på bredden af Netillingsøen ved Nikosiring; dér fandt en af de inuitter, som bor ved indsøen tanden næste forår og solgte den til en mand fra Imigen, der senere gjorde tjeneste som tolk ombord på en hvalfanger, som krydsede i Cumberland Sund; og han solgte den igen til Hans Olsen, som senere blev kvartermester på en stor damper, der

gik med turister til Nordkap i Norge. Men da turistsæsonen var forbi, løb damperen mellem London og Australien og anløb Ceylon, og dér solgte Hans Olsen hvalrostanden til en singhalesisk juveler for to uægte safirer. Jeg fandt den mellem noget skrammel i et hus i Colombo og har nu oversat den fra begyndelsen til enden.

Om "Den hvide sæl – og – Kvikvern"

Forfatter: Rudyard Kipling (1865-1936).
Org.udgaver:

The white Seal: I *National Review*, august 1893, bogudgave i *The Jungle Book*, MacMillan & Co., London/New York 1894.

Quiquern: I *Pall Mall Gazette*, 24.-25. oktober 1895, bogudgave i *The Second Jungle Book*, MacMillan & Co., London/New York 1895.

Denne udgave baseret på:

Den hvide sæl: Efter *Den hvide Sælhund*, i *Illustreret Tidende* 1894-95 nr. 47-48. Oversætteren er ikke oplyst i forlægget.

Kvikvern: Efter Rudyard Kipling: *Udvalgte Fortællinger*. Autoriseret oversættelse for Danmark og Norge ved A. Halling (1869-1917). Tredje oplag. V. Pios Forlag, Kbh. 1918.

Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter Samuel Gurney Cresswell (1827-1867): *Sledging over Hummocky Ice, April 1853* (1854).

ISBN 978-87-7628-170-0

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-409-2 (Ølstykke 2015).

www.ebib1800.dk

